

Tionde söndagen i Treenighetstid

Klokbet i förvaltarskapet – Den obederlige förvaltarens söndag

Amos 8:4-7; Ef. 4:22-28; Luk. 16:1-13; Ps. 54:3-5, 8-9

Vilka associationer gör vi när vi hör ordet förvaltare? Ofta blir det nog tankar om att förvalta pengar och egendom. Också i ljuset av dagens läsning ur Evangeliet, där det samtidiga tjänandet av Gud och mammon nämns som oförenliga motsatser, tycks tankarna ledas till pengar.

Men, även om mammon kan betyda pengar, talar inte Evangeliet exklusivt därom utan om den orättfärdige mammon; om girighet. Och inte sällan har denna girighet och driften att samla skatter personifierats i Mammon; en ondskans hand som förslavar. Det handlar om omöjligheten i att tjäna två herrar samtidigt, nämligen rättfärdigheten och orättfärdigheten. Vi kan, med andra ord, inte tjäna det som är rätt och sant samtidigt som vi underkastar oss motsatsen.

Det handlar samtidigt om förhållandet mellan det lilla och det stora; om föreställningen om ägandets nödvändighet som det lilla och allt vad Gud skänker oss som det stora; om hur vi måste lära oss hantera det minsta innan vi kan anförtros det större. Eller rättare sagt: hur vi måste lära oss hantera *oss själva* i smått som i stort.

Hur kan det komma sig att så att många människor först i samband med djupa kriser eller till och med då de ligger på sin dödsbädd börjar reflektera över livets mening, på Gud som Skapare, Hans Son som förlösare och det egna förhållningssättet till livet? Det är, i en jämförelse, samma mekanismer som har lett till rovdrift, miljöförstöring och exploatering av liv. Nämligen: människan är reaktiv. I stället för att vara proaktiv, blundar hon för en större och djupare realitet. Detta kan tillskrivas lättja. Människan är lat och väljer så att inte se klart. Hon lyder hellre Mammon som utlovar omedelbar stimuli, än ser till sitt absoluta värde och eviga behov.

Denna samvetsfråga, liksom dagens Evangelietext, kan förstås och hanteras på ett moraliskt plan. Men hemligheten; den vi undan för undan blir invigda i, är att det rör sig om ett sjukdomstillstånd; en brist på spiritualitet. Frågan om hur vi förhåller oss; hanterar oss själva – i det lilla och i det stora – är i grunden en andlig fråga.

Vad är det då vi skall förvalta?

På engelska används om förvaltarskap ordet *stewardship*. Och ordet *steward* är direkt hänförligt till grekiskans *oikonomos* och betyder bokstavligen ”hushållare”.

Redan i första bokens första kapitel sade Gud ”[Gud sade]: ’Låt oss göra människor till vår avbild, till att vara lika oss. De skall råda över fiskarna i havet och över fåglarna under himlen, över boskapsdjuren och över hela jorden och över alla kräldjur som rör sig på jorden.’”¹

¹ 1 Mos 1:26

I kapitel två tog ”Herren Gud [tog] mannen och satte honom i Edens lustgård för att han skulle odla och bevara den.”²

Förvalterskap handlar om att ta hand om Guds skapelse; att odla och bevara den. Vad vi däremot, allt för ofta, tycks blunda för är att vi själva är en del i och av Guds skapelse och att vi därför också har att förvalta oss själva; att odla och bevara, för att uppfylla Guds avsikt med oss: att bli lika Gud.

Det är av nåd vi givits liv. Det är av nåd vi andas, har förmågor och kan göra det som är rättfärdigt. Inte på nåder, utan genom Guds ofattbara och nåderika kärlek till oss och sin skapelse. Det är denna nåd vi är satta att förvalta så att vi får leva Kristi löfte.

Tjäna varandra, säger den helige aposteln Petrus: ”var och en med den nådegåva han har fått, som goda förvaltare av Guds nåd i dess många former.”³

Nej, att förvalta nåden och därmed ha en sakramental syn på livet och på skapelsen handlar inte om pengar, egendom och ägande. Det handlar om att odla och bära god frukt.

Den helige Ambrosius av Milano skriver i sitt verk *Om sakramenten* följande:

”Du har alltså kommit till altaret, du har tagit emot Kristi nåd, du har fått del av de himmelska sakramenten. Kyrkan gläder sig över att många är återlösta och fröjdar sig i andligt jubel åt att hos sig ha en vitklädd familj. Du finner detta i Höga Visan. I sin glädje bjuder hon in Kristus, hon har berett en måltid som tycks värdig en himmelsk fest. Alltså säger hon till honom: ’Må min vän komma till sin lustgård och plocka frukterna från dess träd.’ Vilka är dessa fruktträd? Du blev ett torrt träd i Adam, men genom Kristi nåd skjuter du nu grenar som ett fruktbarande träd.”⁴

Eftersom vi, genom den fria viljan, råder över våra egna passioner, lidelser och önskningsar, så är vi fullt ut ansvariga för våra tankar och ord och, följaktligen, de gärningar som följer av dem. Vi är ansvariga för vad vi gör med allt som vi är satta att förvalta. I stort som i smått.

Hur förvaltar jag den nåd som ges och anförtros mig? Är jag tacksam eller tar jag allt för givet? Hur visar jag på bästa sätt tacksamhet över det heliga livet? Hur svarar jag på Guds nåderika kärlek? För jag har valet att göra just det. Och med en blick tillbaka på förra söndagen är frågan som vi måste ställa, huruvida sanning och den nåd vi talat om idag; den andliga realiteten, är något förhandlingsbart? Om jag kommer fram till att det inte är upp till mig att ifrågasätta; att detta inte är förhandlingsbart, vad får då det för konsekvenser för mig som förvaltare.

Systrar och bröder! Långt ifrån alla är satta att förvalta stora ting. Men alla är satta att odla och bevara – alltså förvalta – sin nära omgivning och, då inte minst, sig själv och den nåd som givits av Gud. Gemensamt är dock att ingen kan tjäna två herrar. Ingen kan tjäna både Gud och mammon⁵. Och det gäller i stort som i smått.

² 1 Mos 2:15

³ 1. Pet. 4:10

⁴ Hl Ambrosius av Milano (339-397), *Om sakramenten*, ’Femte boken p. 14’, Artos bokförlag, s. 66-67

⁵ Jfr Luk. 16:13